

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/10, 3/23), na prijedlog Ministarstva za boračka pitanja, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 82. sjednici, održanoj dana 23.05.2025.godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Usvaja se Informacija o naknadi troškova liječenja i nabavke lijekova za potrebe branilaca i članova njihovih porodica za 2024. godinu, broj: 13/03-2-2-37-13-9057/25 od 07.05.2025.godine Ministarstva za boračka pitanja, koja čini sastavni dio ovog zaključka.

II.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/25
Datum, 23.05.2025. godine
Zenica

PREMIJER

Nezir Pivić

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za boračka pitanja,
1x a/a.

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosna i Hercegovina

Zeničko-dobojski kanton

MINISTARSTVO ZA BORAČKA PITANJA

I N F O R M A C I J A

o naknadi troškova liječenja i nabavke lijekova za potrebe branilaca i članova njihovih porodica za 2024. godinu

Zenica, maj 2025.godine

I. - Uvod

Zdravstvena zaštita građana, u smislu važećih zakonskih propisa podrazumijeva skup mjera, aktivnosti i postupaka na unapređenju prava na život, očuvanje i poboljšanje zdravlja ljudi, koje poduzima Federacija BiH, kantoni, gradovi, općine, zdravstvene ustanove, kao i druga pravna lica i građani. Svi subjekti u tom smislu, dužni su osigurati i obezbijediti organizovanje i provođenje zdravstvene zaštite u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Posebna je obaveza Kantona, gradova i općina u osiguranju kvalitetne zdravstvene zaštite za branioce i članove njihovih porodica koji su odbranili tekovine i cjelovitost države Bosne i Hercegovine, od kojih su mnogi ostali sa trajnim oštećenjima organizma i teško narušenog zdravlja, a kao posljedica ratnog dešavanja, odnosno sa direktnim i indirektnim posljedicama na zdravstveno stanje uzročno-posljedično vezanim za učešće u odbrambeno-oslobodilačkom ratu.

Za kategoriju branilačke populacije ova oblast sa područja Zeničko-dobojskog kantona uređena je Zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Sl. novine ZE-DO kantona" br. 1/14) (u daljem tekstu: Zakon), koji je prestao da važi donošenjem novog Zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Sl. novine ZE-DO kantona" br. 15/24), a koji se primjenjuje od 01.01.2025.god., kao i podzakonskim aktom koji se primjenjivao u 2024.god.-Odluka o proširenom obimu prava iz oblasti zdravstvene zaštite za branioce i članove njihovih porodica („ Sl. novine ZE-DO kantona“, broj broj: 4/15 i 15/21), koji je prestao da važi, te se takođe kao i Zakon, nova odluka primjenjuje od 01.01.2025.god.,

Naime realizacija prava na pomoć u liječenju i nabavci lijekova, kao jednog od dopunskih prava utvrđeno je posebnim propisom/ podzakonskim aktom koji je donijela Skupština ZE-DO kantona (u daljem tekstu: Kanton).

Odlukom o proširenom obimu prava iz oblasti zdravstvene zaštite za branioce i članove njihovih porodica („ Sl. novine ZE-DO kantona“, broj broj: 4/15 i 15/21), kao podzakonskim aktom za rješavanje donesenim od strane Skupštine Kantona regulisano je ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu (za branice i članove njihovih porodica koji to pravo ne mogu ostvariti po drugom pravnom osnovu), kao i pravo na nabavku ortopedskih i drugih pomagala i njihova opravka za ratne vojne invalide, te liječenje i nabavka lijekova, što je i predmet ove informacije, a prema važećim propisima za 2024.god.

II.- Normativna regulativa

Ustavom Federacije BiH propisano je da je donošenje propisa za ostvarivanje prava iz oblasti zdravstvene zaštite za branioce i članove njihovih porodica u nadležnosti Federacije i Kantona.

Prava iz oblasti zdravstvene zaštite branilaca i članova njihovih porodica regulisana su federalnim i kantonalnim propisima, kako slijedi:

- Član 27. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Sl. novine FBiH" broj: 33/04, 56/05, 70/07, 9/10, 90/17, 29/22 i 60/24) utvrđeno je da branioци i članovi njihovih porodica ostvaruju druga prava u skladu sa federalnim i kantonalnim propisima, koja nisu obuhvaćena ovim zakonom i to (pored ostalih navedenih) i „ zdravstvenu zaštitu“.
- Poglavlje II-Prava demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica, tačka a) zdravstvena zaštita Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica („ Sl. novine Federacije BiH“, br. 54/19, 29/22, 81/23 i 60/24)

- Poglavlje I. Zdravstvena zaštita, član 6. Ostvarivanje prava- stav (1), (2) i (3) Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Sl. novine ZE-DO kantona", br. 1/14) (u daljem tekstu. Zakon);
- Odluka o proširenom obimu prava iz oblasti zdravstvene zaštite za branioc e i članove njihovih porodica ("Sl. novine ZE-DO" br: 4/15 i 15/21)-Poglavlje III. liječenje i nabavka lijekova (u dalje tekstu: Odluka);
- Programom utroška sredstava Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2024. godinu („Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 21/23 i 12/24) planiranih na poziciji Ministarstva za boračka pitanja usvojenog Zaključkom Vlade broj: 02-11-1-1895/24 od 29.01.2024.godine (u daljem tekstu: Program utroška), na razdjelu 24, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001, ekonomski kod 614200- "Tekući transferi pojedincima" subanalitika-OAD 214 "Pomoć za liječenje i nabavku lijekova" (u daljem tekstu: Program utroška sredstava) za navedenu namjenu planirana su sredstva u ukupnom iznosu od 1.800.000,00 KM. Odlukom o preraspodjeli rashoda u Budžetu ZE-DO kantona Ministarstva finansije Kanton broj: 07-03-01/11-12805-1/24 od 16.07.2024.god. **planira sredstva uvećana su za 100.000,00KM**, te drugom Odlukom o preraspodjeli rashoda u Budžetu ZE-DO kantona Ministarstva finansije Kanton broj: 07-03-01/11-12805-3-1/24 od 17.12.2024.god. za još 300.000,00 KM, tako da je konačan iznos raspoloživih sredstava na ovom transferu za 2024.god. **2.200.000,00 KM**.

Sredstava za navedenu namjenu planirana su u Budžetu Kantona u skladu sa osiguranim sredstvima i dinamikom priliva sredstava, te praćenjem okvirne raspodjele sredstava prema općinama/gradovima Kantona.

Utrošak sredstava po ovom transferu vrši se u skladu sa procentualnim učešćem pripadnika branilačke populacije na teritoriji općina/gradova u odnosu na ukupan broj pripadnika branilačke populacije na teritoriji Kantona. Raspodjela sredstava određena je i brojem zahtjeva pripadnika branilačke populacije općina/gradova, ekonomskom razvijenošću, te ostalim društveno-socijalnim elementima, pri tome vodeći računa o socijalno-ekonomskom statusu podnosioca zahtjeva, težini i prirodi bolesti, visini potrebnih sredstava, kao i hitnosti slučaja.

III.- Realizacija prava u 2024. godini-naknada troškova liječenja i nabavke lijekova za potrebe branilaca i članova njihovih porodica

Odlukom, kao podzakonskim aktom, kao prošireni obim prava iz oblasti zdravstvene zaštite Poglavljem III. definisano je pravo na pomoć za liječenje i nabavku lijekova branilaca i članova njihovih porodica, odnosno utvrđeni su uvjeti, način i postupak ostvarivanja prava.

Sadržina prava i uvjeti za ostvarivanje prava –liječenje i nabavka lijekova

Branio ci i članovi njihovih porodica u skladu sa uvjetima, načinom i po postupku utvrđenom Odlukom imaju pravo na novčanu pomoć u svrhu naknade troškova liječenja i nabavke lijekova za potrebe lica iz člana 2. (Korisnici prava) i člana 4. (Posebni korisnici) Odluke.

Ratni vojni invalidi u skladu sa Odlukom ostvaruju pravo na novčanu pomoć u svrhu naknade troškova specijalističkih pregleda, nabavke lijekova i sanitetskog materijala a u cilju liječenja rana i povreda posljedično vezanih za učešće u ratu.

Članom 25. Odluke definisani su posebni uvjeti za ostvarivanje prava i to: a) da postoje evidentni troškovi liječenja i kupovine ordiniranih lijekova koji nisu na esencijalnoj listi, te b) da u toku tekuće godine nisu primili ovaj oblik pomoći za liječenje istog oboljenja (osim u slučajevima oboljenja iz člana 31. stav (2) Odluke, a koji se odnosi na prioritete za odobravanje sredstava iz člana 22. ove Odluke-prava ratnih vojnih invalida, te slučajeva teških oboljenja, navedenih u predmetnom članu, kao što su akutna tuberkuloza, maligna oboljenja, endemska nefropatija, hirurške intervencije na srcu i mozgu i sl.

Podnošenje zahtjeva

Zahtjev za ostvarivanje prava podnosi se na obrascu propisanom od strane Ministarstva na kome je decidno navedena potrebna dokumentacija.

U članu 26. Odluke uz naznaku da se zahtjev za odobravanje pomoći podnosi putem nadležne općinske/gradske službe (u kojoj podnosilac zahtjeva ima prebivalište, odnosno za povratnike u Republiku Srpsku u općini/gradu u kojoj ostvaruje osnovna prava iz branilačko-invalidske zaštite ili koji su na evidenciji nadležnog organa za vojne evidencije) definisana je i obavezna potrebna dokumentacija, koja se prilaže uz zahtjev i to:

- a) dokaz o statusu branioca i člana njegove porodice;
- b) dokaz o prebivalištu u trajanju od najmanje 24 mjeseca u kontinuitetu do dana podnošenja zahtjeva (osim povratnika u Republiku Srpsku);
- c) dokaz o prihodima članova domaćinstva (primanja po osnovu radnog odnosa, uvjerenje Službe za zapošljavanje o nezaposlenosti podnosioca zahtjeva i članova njegovog domaćinstva);
- d) ovjerena izjava o zajedničkom domaćinstvu (kućna lista);
- e) medicinska dokumentacija i drugi dokazi iz kojih se mogu utvrditi troškovi liječenja i kupovine ordiniranih lijekova (nalaz ljekara specijaliste sa utvrđenom dg i th i drugi nalazi ljekara iz kojih se mogu utvrditi troškovi liječenja i kupovine ordiniranih lijekova) sa priloženim računima o troškovima liječenja i kupovine ordiniranih lijekova;
- f) dokument (potvrda, rješenje) izdat od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja (u daljem tekstu: Zavod) o participaciji u troškovima nabavke lijekova, koji nisu na esencijalnoj listi, ukoliko je riječ o kupovini lijekova koji se ne propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- g) odluka Komisije Zavoda o odobravanju liječenja van Kantona, ukoliko se zahtjev odnosi na liječenje van Kantona;
- h) ukoliko se pomoć traži za liječenje u inozemstvu potrebno je priložiti: potvrdu (nalaz) konzilija ljekara specijaliste nekog od kliničkih centara da liječenje nije moguće obaviti u BiH, potpisanu od strane tri klinička doktora i šefa klinike, potvrdu da liječenja navedene bolesti ne spada u oboljenja koja se liječe na teret Fonda solidarnosti, te potvrdu Zavoda o učešću u troškovima liječenja i kupovine lijekova na teret Zavoda, kao i priloženim predračunom/računom o troškovima liječenja i kupovine lijekova i
- i) druge dokaze iz kojih se može utvrditi opravdanost zahtjeva.

Napominjemo, da se pod troškovima liječenja podrazumijevaju i troškovi prijevoza veći od 50,00 KM ostvareni u jednom mjesecu, a visina novčane pomoći cijeni se kroz broj odlazaka u zdravstvenu ustanovu u određenom vremenskom periodu-član 24. Odluke.

Korisnici prava

Korisnici prava utvrđeni članom 2. Odluke su:

- dobitnici ratnih priznanja ili odlikovanja;
- ratni vojni invalidi;
- demobilizirani branioci koji su u periodu od 06.04.1992. do 23.12.1995. godine u sastavu Oružanih snaga proveli najmanje 24 mjeseca, odnosno 12 mjeseci, ukoliko su u OS pristupili kao maloljetno lice ili šest mjeseci po punoljetstvu- prava iz člana 7. tačka c) Odluke, tj. liječenje i nabavku lijekova;
- članovi porodice šehida, poginulih, umrlih i nestalih branilaca i umrlih ratnih vojnih invalida;
- članovi uže porodice poginulih, umrlih ili nestalih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja;
- članovi porodice umrlih ratnih vojnih invalida i umrlih demobiliziranih branilaca, koji su kao posebni korisnici utvrđeni utvrđeni odredbom člana 4. Odluke;

Posebni korisnici

Posebni korisnici prava utvrđeni su članom 4. Odluke, a odnose se na:

- djecu šehida, poginulih, umrlih, nestalih branilaca, kojim je prestalo pravo na porodičnu invalidninu do navršene 35. godine života;
- djecu poginulih, umrlih ili nestalih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, kojima je prestalo pravo na mjesečni novčani dodatak i djecu umrlih ratnih vojnih invalida koji nisu korisnici prava na porodičnu invalidninu do navršene 30. godine života;
- djecu umrlih demobiliziranih branilaca koji su u redovima Oružanih snaga proveli najmanje dvije godine i koja su sa istim živjela u zajedničkom domaćinstvu ili su ih isti izdržavali najmanje posljednju godinu dana prije smrti, do navršene 30. godine života;
- udovice umrlih demobiliziranih branilaca koji su u redovima Oružanih snaga proveli najmanje dvije godine u periodu propisanom članom 2. stav (1) tačka d) Odluke i koje su sa istim živjele u braku najmanje dvije posljednje godine dana prije smrti i da nisu stupile u brak ili vanbračnu zajednicu;
- roditelji umrlih ratnih vojnih invalida ili demobiliziranih branilaca koji su u redovima Oružanih snaga proveli najmanje dvije godine u periodu propisanom članom 2. stav (1) tačka d) Odluke, ukoliko su ih izdržavali posljednju godinu dana prije smrti;

Pojmovi i definicije iz ove Odluke upotrebljeni su u skladu sa odredbama važećih federalnih propisa, kao i odredbama važećeg Zakona iz oblasti branilačko-invalidske zaštite Kantona.

U postupku ostvarivanja prava po ovoj Odluci branioci i članovi njihovih porodica svoj status dokazuju rješenjem nadležnog organa, odnosno uvjerenjem nadležnog organa o periodu učešća u Oružanim snagama za demobilizirane braniocima, te na osnovu smrtnog lista i uvjerenja o učešću u Oružanim snagama umrlog demobiliziranog branioca, izdatog u skladu sa Zakonom o upravnom postupku („Sl. novine FBiH“, broj: 2/98, 48/99 i 61/22).

Postupak po zahtjevu

Općinska/gradska služba kojoj je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć po ovoj Odluci, dužna je u roku od sedam dana od dana podnošenja zahtjeva utvrditi: a) kompletnost podnesene dokumentacije i zahtijevati otklanjanje uočenih nedostataka i eventualnu dopunu dokumentacije, b) u slučaju potrebe izvršiti neposredan uviđaj u stvarima iz zahtjeva, c) sačiniti izvještaj o socijalno-ekonomskoj situaciji podnosioca zahtjeva i članova porodice, te d) sačiniti obrazložen prijedlog o visini novčane pomoći ili odbijanju zahtjeva i isti sa kompletnom dokumentacijom dostaviti Ministarstvu.

Članom 32. stav (1) Odluke utvrđeno je da u postupku po zahtjevu općinska/gradska služba donosi rješenje o odobravanju pomoći ili odbijanju zahtjeva, a stavom (2) predmetnog člana Odluke da o žalbi na rješenje prvostepenog organa rješava Ministarstvo.

Cijeneći dokaze iz priložene dokumentacije iz kojih se mogu utvrditi troškovi liječenja i kupovine lijekova, kao i prirodu i težinu oboljenja prvostepeni organ ima mogućnost odobravanja pomoći u iznosu do 200,00 KM ili odbijanja zahtjeva u slučajevima neispunjavanja propisanih uvjeta- član 29. stav (1) i (2) Odluke.

Prijedlog za pomoć-odobravanje sredstava/odbijanje zahtjeva za naknadu troškova u liječenju i nabavke lijekova

Članom 30. (Prijedlog za pomoć u liječenju) i članom 31. (Odobravanje sredstava za liječenje Odluke utvrđen je postupak po podnesenim zahtjevima, odnosno prijedlozima za odobravanje sredstava novčane pomoći za liječenje i nabavku lijekova u iznosima većim od 200,00 KM. Naime, podnesene zahtjeve po ovoj Odluci razmatra tročlana komisija Ministarstva, koju imenuje ministar Ministarstva posebnim rješenjem-član 30. stav (2) Odluke.

Zadatak Komisije Ministarstva obrazložen je i definisan članom 30. stav (3) Odluke i isti podrazumijeva razmatranje dostavljenih prijedloga općinskih/gradskih službe uvidom u priloženu dokumentaciju, kojim se konstatuje ispravnost postupka, s obavezom dostavljanja ministru Ministarstva obrazloženog stav o odbijanju, odobravanju sredstava tj. opravdanosti zahtjeva sa prijedlogom o dodjeli novčane pomoći. U svom radu po podnesenim zahtjevima, Komisija ima pravo vršiti provjeru podnesene dokumentacije, tražiti dopunu iste, te u posebnim slučajevima tražiti i stručno mišljenje Ministarstva zdravstva, Zavoda zdravstvenog osiguranja, kao i drugih nadležnih ustanova u vezi sa odgovarajućim liječenjem, te nabavkom i kupovinom lijekova.

U tom smislu, Komisija Ministarstva je vodila računa o neukosti stranaka u slučajevima nedostavljanja kompletne dokumentacije (kako medicinske, tako i drugih dokaza koji su od uticaja za rješavanje), te su u tim slučajevima tražene dopune dokumentacije radi otklanjanja uočenih nedostataka, a sve u cilju da se omogući ostvarivanje prava na ovaj vid pomoći braniocima i članovima njihovih porodica, čija se teška socio-ekonomska i zdravstvena situacija dodatno usložnjava izuzetno velikim troškovima na obezbjeđenju propisane terapija.

Na osnovu prijedloga Komisije Ministarstva o dodjeli sredstava po podnesenim zahtjevima u pojedinačnim iznosima koji ne prelaze iznos od 2.000,00 KM odlučuje ministar Ministarstva, koji istovremeno utvrđuje i dinamiku isplate sredstava- član 31. stav (3) Odluke.

Na obrazložen prijedlog ministra Ministarstva, zaključak o dodjeli sredstava u iznosi većem od 2.000,00 KM donosi Vlada Kantona- član 31. stav (4) Odluke.

Članom 31. stav (5) Odluke definisano je da se pomoć za liječenje i kupovinu lijekova u izuzetnim slučajevima može osigurati i na drugi način, kroz izravnu nabavku odgovarajućih lijekova ili plaćanje zdravstvenih usluga.

Razlozi/osnovi odbijanja zahtjeva utvrđeni su članom 27. Odluke, odnosno novčanu pomoć nije moguće odobriti u slučajevima:

- a) ukoliko se vrši kupovina lijekova po ekonomskoj cijeni, a takvi lijekovi se nalaze na esencijalnoj listi ili lijekova za koje postoji zamjena istog generičkog sastava, a nalaze se na esencijalnoj listi;
- b) ukoliko su zdravstvene usluge plaćene, a isto je moglo biti obavljeno na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, izuzev slučajeva za koje Komisija imenovana u skladu sa članom 30. stav (2) ove Odluke ocijeni opravdanost zahtjeva;
- c) za obavljanje stomatoloških usluga, izuzev ako su iste posljedica ranjavanja;
- d) u slučaju neusaglašene medicinske dokumentacije i računa za lijekove.

Pregled utroška sredstava u svrhu naknade troškova liječenja i nabavke lijekova u 2024.god.

Sredstva planirana u Budžetu Kantona za 2024. godinu na transferu Ministarstva OAD 214,, Pomoć za liječenje i nabavku lijekova“ sa uvećanjima po Odlukama o preraspodjeli rashoda Ministarstva finansija ZE-DO kantona u 7. i 12. mjesecu 2024.god. (u iznosima naprijed navedenim) u ukupnom iznosu iznosu od **2.200.000,00 KM utrošena u procentu od 100,00 % za 4.893 korisnika**. Svi zaprimljeni zahtjevi obrađeni su i riješeni u propisanim rokovima, te se isti po dostavljanju dokaza o namjenskom utrošku sredstava od strane nadležnih prvostepenih organa općina/gradova i uredno arhivirani.

Treba istaći činjicu izuzetno povećanog broja zahtjeva za ovaj vid pomoći, te je zbog nemogućnosti realizacije u budžetskoj 2024.god. na dalju realizaciju i izvršenje u budžetsku 2025. god. izvršen prenos *288 predmeta*.

Prilikom odobravanja sredstava za liječenje i u 2024.god. Ministarstvo je vodilo računa o socijalno-ekonomskom statusu podnosioca zahtjeva, težini i prirodi bolesti, visini potrebnih sredstava, hitnosti slučaja, kao i broju podnesenih zahtjeva sa područja određene općine/grada, pri tome vodeći računa o naprijed navedenoj odredbi člana 31. (Odobrovanje sredstava za liječenje)

stav (2) Odluke kojom su utvrđeni prioriteti za odobravanje sredstava iz člana 22. Odluke (Prava ratnih vojnih invalida za liječenje rana i povreda posljedično vezanih za učešće u ratu) i slučajeve teških oboljenja kao što je: akutna tuberkuloza, maligna oboljenja, endemska nefropatija, hirurške intervencije na srcu i mozgu, sve vrste degenerativnih oboljenja centralnog nervnog sistema, infarkt (srčani i moždani), oboljenja mišićnog sistema, paralize i druga teška oboljenja.

Dobra i korektna saradnja sa Ministarstvom finansija Kantona i u ovoj budžetskoj godini umnogome je doprinijela zadovoljstvu krajnjih korisnika, jer su se uz veliko razumijevanje za ovu kategoriju blagovremeno vršile isplate odobrenih sredstava (na račune općina/gradova, koji odobrena sredstva transferišu na tekuće račune krajnjih korisnika), imajući u vidu potrebu hitnost isplate odobrenih sredstava za liječenje, kao i nabavku propisanih terapija, te učestale molbe i telef. pozive korisnika za sredstava koja su im nužna za nastavak liječenja.

U 2024. godini ukupno je zaprimljeno i obrađeno **5.159** zahtjeva podnesenih putem nadležnih službi za branilačko-invalidsku zaštitu općina/gradova Kantona, od čega je odbijeno 266 zahtjeva, a **odobrena su novčana sredstva** u svrhu naknade troškova liječenja i nabavke lijekova **za ukupno 4.893 korisnika**.

U nastavku iznosimo tabelarne pokazatelje realizacije prava na pomoć u liječenju i nabavci lijekova u budžetskoj 2024.god., a isti se odnose na: Tabelarni prikaz podnesenih zahtjeva u 2024.god. po općinama/gradovima-**Tabela 1.**-Struktura podnesenih zahtjeva po općinama/gradovima Kantona; Tabelarni prikaz korisnika po općinama/gradovima u 2024.g.-**Tabela 2.**- Struktura korisnika (odobrenih pomoći) po općinama/gradovima i kategorijama branilačke populacije sa **Dijagramom 1.**; **Tabela 3.**- Struktura iznosa odobrenih sredstava sa brojem korisnika i kategorijama po općinama/gradovima u 2024.god.

Struktura realizacije prava po podnesenim zahtjevima u 2024.god. data je u tabelama i dijagramu u nastavku:

Tabela 1.- Struktura podnesenih zahtjeva po općinama/gradovima Kantona

Općina	Ukupno zahtjeva	Odbijeni	Odobreno
Breza	180	3	177
Doboj Jug	61	2	59
Kakanj	281	6	275
Maglaj	679	19	660
Olovo	392	28	364
Tešanj	351	39	312
Usora	54	2	52
Vareš	200	4	196
Visoko	764	7	757
Zavidovići	887	8	879
Zenica	858	107	751
Žepče	452	41	411
Ukupno:	5159	266	4893

Tabela 2. – Struktura korisnika (*odobrenih pomoći*) po općinama/gradovima i kategorijama branilačke populacije;

Općina	kategorija				Ukupno:
	DB	PPB	RVI	DRP/O i čl. PDNRP/O	
Breza	141	7	26	3	177
Doboj Jug	46	4	9	0	59
Kakanj	225	19	31	0	275
Maglaj	566	39	55	0	660
Olovo	343	6	14	1	364
Tešanj	276	14	21	1	312
Usora	44	1	7	0	52
Vareš	171	8	17	0	196
Visoko	609	58	89	1	757
Zavidovići	776	26	74	3	879
Zenica	612	28	102	9	751
Žepče	307	11	89	4	411
Ukupno:	4116	221	534	22	4893

Napomena: U podacima iz tabele 2. po kategorijama: u kategoriju DB i RVI uračunati su i članovi porodica umrlih ratnih vojnih invalida i umrlih demobiliziranih branilaca, koji su kao posebni korisnici utvrđeni odredbom člana 4. predmetne Odluke;

Dijagram 1. –Struktura korisnika sredstava po kategorijama branilačke populacije

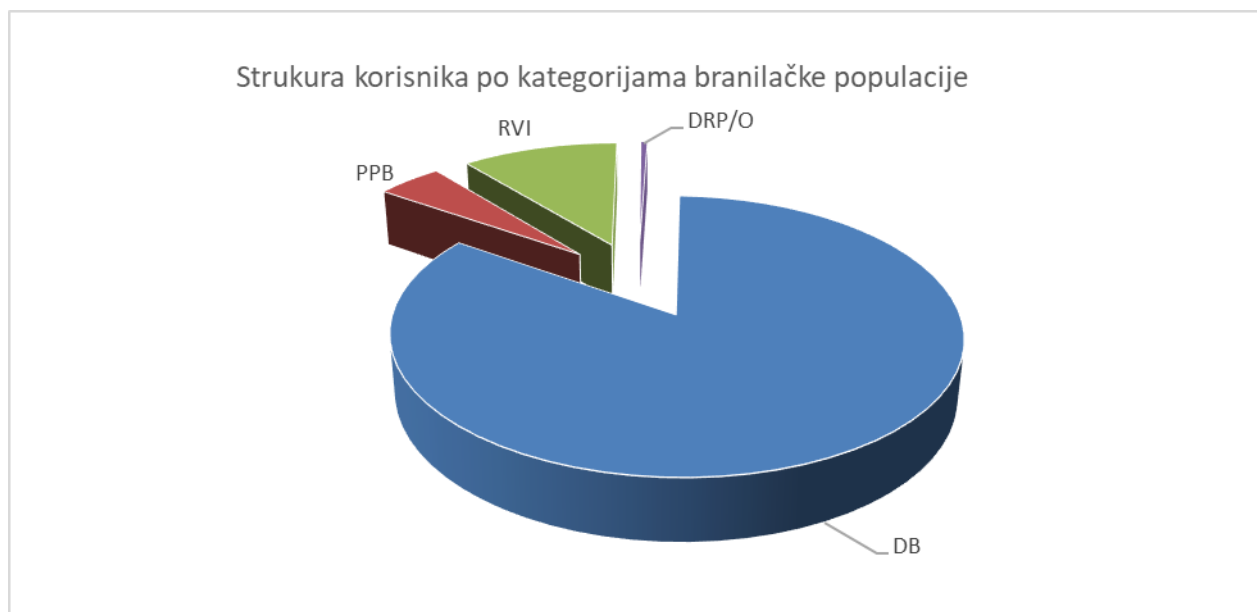

Tabela 3. – Struktura iznosa odobrenih sredstava sa brojem korisnika i kategorijama po općinama/gradovima Kantona

R.br.	Općina	kategorija				Ukupno korisnika:	Ukupno sredstava u KM
		DB	PPB	RVI	DRP/O		
1.	Breza	141	7	26	3	177	92.250,00
2.	Doboj Jug	46	4	9	0	59	30.550,00
3.	Kakanj	225	19	31	0	275	136.450,00
4.	Maglaj	566	39	55	0	660	233.300,00
5.	Olovo	343	6	14	1	364	196.500,00
6.	Tešanj	276	14	21	1	312	150.650,00
7.	Usora	44	1	7	0	52	26.550,00
8.	Vareš	171	8	17	0	196	107.900,00
9.	Visoko	609	58	89	1	757	288.350,00
10.	Zavidovići	776	26	74	3	879	322.800,00
11.	Zenica	612	28	102	9	751	383.050,00
12.	Žepče	307	11	89	4	411	231.650,00
	Ukupno:	4116	221	534	22	4893	2.200.000,00

Rezimirajući realizaciju ovog vida dopunskog prava na pomoć u liječenju i nabavci lijekova u 2024.god. za branioce i članove njihovih porodica sa područja ZE-DO kantona, kao i povratnike u RS koji ostvaruju osnovna prava u općinama/gradovima Kantona, može se konstatovati:

- sredstva planirana u Budžetu Kantona za 2024.god. na transferu Ministarstva za boračka pitanja „Pomoć za liječenje i nabavku lijekova“ utrošena su u ukupnom iznosu od 2.200.000,00 KM tj. sa procentom izvršenja u odnosu na sredstva planirana Programom utroška sredstava iz Budžeta ZE-DO kantona za 2024.god. u 100,00 % iznosu;
- iznos odobrenih sredstava po općinama/gradovima Kantona nastojao je pratiti okvirnu raspodjelu sredstava utvrđenu Programom utroška sredstava iz Budžeta ZE-DO kantona za 2024.god. Ministarstva za boračka pitanja, ali je ključni kriterij za odobravanje iznosa uslovljen i limitiran kako brojem, tako i kvalitetom prijedloga od strane provostepenih organa, te kriterijem hitnosti slučaja, težine, prirode, vrste bolesti i iznosa potrebnih sredstava neophodnih za nastavak liječenja i nabavku lijekova;
- u strukturi podnesenih zahtjeva uz iskazanu potrebu za pomoć u nabavci propisane terapije-lijekova koji se ne nalaze na esencijalnim listama lijekova, evidentno je i povećanje troškova liječenja-pretraga koje se ne mogu obaviti na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja ili su u pitanju „duge liste čekanja“, te su podnosioci zahtjeva iste u obavezi obezbijediti iz vlastitih sredstava;
- prilikom odobravanja sredstva posebno se vodilo računa o slučajevima teških oboljenja (kako dosadašnjih-u smislu praćenja toka liječenja), tako i novotkrivenih, sa posebnim akcentom na maligna i druga teška oboljenja;

- dinamika odobravanja sredstva uredno je pratila dinamiku uknjižbe u Sektoru finansija ovog Ministarstva, kao i dinamiku uplate sredstava od strane Ministarstva finansija Kantona, što je naprijed i istaknuto, te se može konstatovati da su u koordinaciji svi postupci (od zahtjeva do uplate sredstava) realizovani blagovremeno i u za to propisanim rokovima;
- u 2024. godini ukupno je zaprimljeno i riješeno u propisanim rokovima ukupno 88 žalbi, od čega su uvažene 44, odbijeno 35 žalbi, odbačena 1, poništeno i vraćeno na ponovni postupak 4, te ustupljene drugom organu na rješavanje 4 žalbe;

IV- Zaključna razmatranja

Uz naprijed izneseni rezime realizacije prava, kao zaključno razmatranje, može se konstatovati da je i u protekloj budžetskoj godini, koja je predmet Informacije, bio izražen veliki interes za ovim vidom pomoći/realizacije prava pripadnika branilačke populacije. Pokazatelj je to i da je u strukturi korisnika već velikim dijelom i starija populacija narušenog zdravstvenog stanja. Uz činjenicu teške socio-ekonomske situacije podnosioca zahtjeva i članova njihovih porodica (sa pripadajućim pravima po Odluci), koji nisu u mogućnosti vlastitim sredstavima obezbijediti sebi i članovima porodice ni minimum egzistencijalnih potreba, obezbjeđenje neophodnih dodatnih sredstava za troškova liječenja i nabavke lijekova samo dodatno narušava i onako izuzetno loš kvalitet života ove populacije.

Uz navedeno situacija se dodatno usložnjava, ukoliko su u potrebi obezbijediti znatna sredstva za liječenje van ZE-DO kantona, kada liječenje nije moguće obaviti u BiH ili je u pitanju nabavka propisanih terapija neophodnih za nastavak liječenja. Ukoliko se sredstva i odobre dijelom na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja/sufinansiranja troškova liječenja, znatan dio sredstava prinuđen je obezbijediti sam korisnik/osiguranik/podnosilac zahtjeva, s naglaskom da se i odobrena sredstava/kao sufinansiranje odobravaju i isplaćuju tek po okončanju liječenja. U takvim slučajevima nisu rijetki slučajevi obezbjeđenja sredstava za nastavak liječenja „kroz humanitarne akcije“ ili dugo čekanje s neizvjesnošću do situacija i odustajanja, što je nedopustivo i stvara poražavajuću dehumanizirajuću sliku odnosa društva prema ovoj populaciji.

Nažalost ovo Ministarstvo nema na raspolaganju tolika sredstva, niti je to njegova nadležnost, ali nastoji i uvijek pomaže svakom kome je ta pomoć nužna, a u skladu sa raspoloživim sredstvima na ovom transferu.

Činjenica je da se iz godine, uz godinu povećava i broj teških oboljenja (maligna oboljenja, oboljenja centralnog nervnog sistema, hirurške intervencije na srcu i mozgu, infarkt-srčani i moždani, oboljenja mišićnog sistema i druga teška oboljenja), koja pored propisanih i skupih terapija iziskuju i poseban režim ishrane, što nije predmet Odluke, a o čemu se nastoji voditi računa prilikom odobravanja sredstava.

Pored, naprijed navedenih teških oboljenja primjetno je i povećanje broj zahtjeva pripadnika branilačke populacije sa utvrđenom dijagnozom raznih oblika psihoza, psihotičnih stanja, PTSP-ija sa uzročno-posljedičnom vezom učešća u ratu, kao i oboljenja ratnih vojnih invalida u cilju liječenja rana i povreda, također posljedično vezanih za učešće u ratu, na što je potrebno obratiti posebnu pažnju prilikom pružanja usluga u okviru redovne zdravstvene zaštite uz odgovarajući tretman i terapiju, s prijedlogom za eventualno oslobađanje od participacija, proširenja liste esencijalnih lijekova, te povećanja perioda korištenja lijekova sa esencijalnih listi (primjetna su ograničenja na periode od 3-6 mjeseci), nakon čega korisnik plaća punu cijenu, kako za ova tako i za druga dijagnostificirana teška oboljenja.

Da *situacija u segmentu zdravstvene zaštite iziskuje promjene*, te da se u tom okviru treba posebna pažnja obratiti na prava branilaca i članova njihovih porodica, nesporno je imajući u vidu da je i pravo na liječenje i nabavku lijekova jedno od elementarnih ljudski prava uvršteno u evropske i svjetske konvencije. Kao pokazatelje iznosimo: znatno povećanje broja zahtjeva za liječenje van ZE-DO kantona i Bosne i Hercegovine, a prema preporukama i nalazima ljekara specijalista, odnosno konzilija ljekara nekog od kliničkih centara što iziskuje dodatne troškove.

Najčešće su to razni složeni operativni zahvati-hirurške intervencije degenerativnih oboljenja centralnog nervnog sistema, oboljenja mišićnog sistema, transplatacije organa i sl.

Poseban problem je i liječenje onkoloških pacijenata, koji se takođe obraćaju za nabavku tzv. „pametnih terapija“, kao i „imuno terapija“, čija nabavka je najčešće na teret korisnika.

Pored toga, sve učestaliji su i zahtjevi za pomoć u troškovi raznih vrsta pretraga u privatnim zdravstvenim ustanova, koje nisu u mogućnosti obaviti putem redovne zdravstvene zaštite zbog „dugih lista čekanja“, kvara na aparatima i sl.

Kao organ nadležan za brigu o ovoj populaciji u obavezi smo ukazati na evidentne manjkavosti i nedostatke u sistemu zdravstvene zaštite i za branioce i članova njihovih porodica, te inicirati rješavanje, insistirati i tražiti poboljšanje uslova u oblasti pružanja zdravstvenih usluga, što je i obaveza društva i zajednice u cjelini.

Imajući u vidu navedeno, bez dileme se može zaključiti su sredstva namjenjena za realizaciju ovog vida dopunskog prava opravdala svoju svrhu, *te treba da budu prioritet i ubuduće*, kako bi i na ovaj način doprinijeli unapređenju, očuvanju i poboljšanju evidentno narušenog zdravlja branilaca i članova njihovih porodica, spasili život, pomogli u liječenju i nabavci propisanih i preporučenih terapija, prioritetno za teška, akutna oboljenja, kojih je nažalost svakim danom sve više.

Broj: 13/03-2-2-37-13-9075/25

Datum: 07.05.2025.god.

MINISTAR

Adnan Sirovica

